

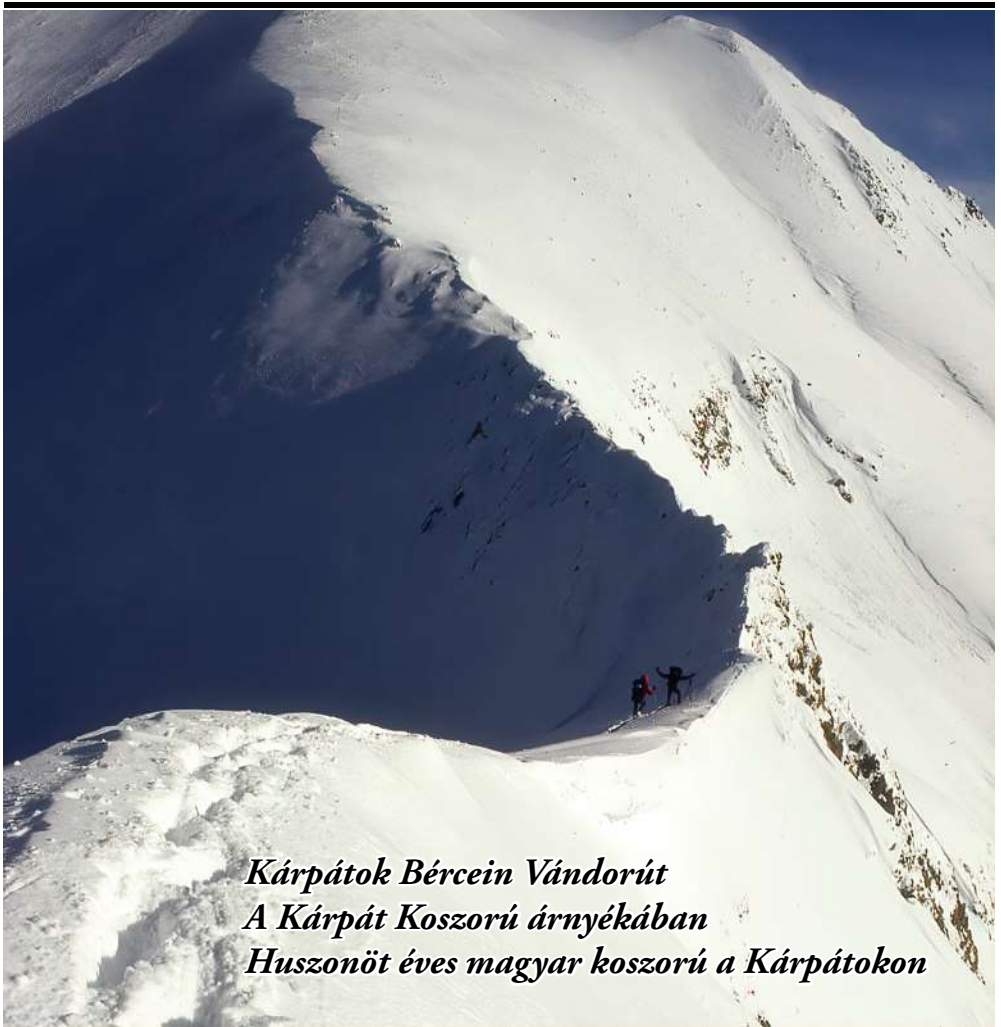

KÁRPÁTI LAPOK

Magyarországi Kárpát turistaegyesületek kiadványa

A turistaság, a honismeret, a természetvédelem terjesztésére

Kiadó, szerkesztő: Nagy Péter (peter.nagi@t-online.hu)

*Kárpátok Bércein Vándorút
A Kárpát Koszorú árnyékában
Huszonöt éves magyar koszorú a Kárpátokon*

Huszonöt éves magyar koszorú a Kárpátokon

Huszonöt évvel ezelőtt, 1995. december 6-án indult el Orsováról az „Első Kárpát-Koszorú Expedíció” csapata. Négy vakmerő magyarországi hegymászó: Mályi József, Mezey László, Ferenci Miklós és Papp Imre vállalkozott a 2500 kilométeres gerinctúra megtételére a Kárpátokon keresztül, Dunától Dunáig, vagyis Orsovától a Pozsony melletti Dévényig. Emberfeletti nehézségekkel kellett megküzdjenek. Csupán Mályi Józsefnek sikerült eljutnia Dévényig, végig a Kárpátok gerincén haladva. Téli viszonyok közepette azóta sem sikerült ezt megismételnie senkinek. Brassói EKE osztályunk segítette a térségünkbe érkező csapatot 1996. januárjában.

Az V. EKE Országos Vándortáborán, amelyet az EKE Háromszék rendezett Málnásfürdön 1996. nyarán, kellemes meglepetés ért. Mályi Józsi mosolyogva ajándékozott meg albumával, melyben úti élményeit osztotta meg sok szép fénykép kíséretében.

Ez az album egyik legkedvesebb ereklyém, ebből közlök a kedves olvasóval, Józsi sorait idézve, a szép 25 éves jubileum alkalmából. Kiderül belőle, számos nehézség akadályozta az expedíciót, de barátságok is szövődtek.

Lapozzuk hát együtt az albumot

„Cserna falu határába ereszkedtünk le élelmiszer-utánpótlásért. Köd előttem, köd utánam, Isten tudja honnan jöttem. Most éppen látunk, de fél óra múlva ismét rabul ejtett. Sajnos a *Godján hegységben* sokszor akadályozott minket. A köd és eső csak arra volt jó, hogy néha-néha csodálatos fényjátékokkal ajándékozott meg minket.

A Cserna után magunkra maradtunk. A három diák hazautazott. Több napig ködben tapogatóztunk a hegyekben. Amikor kitisztult az idő, gyönyörű kép fogadott a *Godján hegység éles gerincén*

A *Retyezát*ról ez az egyik legkedvesebb fotóm. Mély völgyek, távoli nagy magaslatok. A messzeségben a *Custura 2457 m* magas csúcsa hegyesedik

Amikor a *Retyezát* gyönyörű hegyeiben járunk, arra gondoltam, ide hozom kis feleségemet először a nagy túra után. Ez így ment vagy harminc hegységen keresztül.

Meredek hegycsúcsok között gyönyörködünk a *Fogarasi-havasokban*. Kutatjuk, merre ereszkedhetünk le, merre veszélytelenebb az út. Már háromszor futottam neki a 2544 méter magas Moldoveanu-csúcsnak. Most a negyedik Fogaras-főgerinc kísérletre sikerült. Szép naplementét

A Kis-Retyezát déli gerincén nyugati irányból eljutottunk a keleti végéhez. A Tullisa-hegység előtt, iszonyatos kötenger és törpefenyves fogadja a vándorokat. Sok helyen a téli oszlopos jelzőkarok le vannak döntve. Azt hittem, hogy vandálok műve, de nem. Télen hatalmas hózászlók képződnek rajtuk. Elég egy kis szél és már borulnak is

láttunk a Moldoveanu megmászása közben. Csodálatos fényekben fürdött a Moldoveanu északra lefutó gerince. Ferenci Miklós navigációs munkát végzett. A GPS sokat segített a tájékozódásban.

Zakariás Antal gőzmozdonyként törte előtünk a havat a **Bucsecs** beszállásáig. Borzsák Saci a Bucsecs-hegységben tartott velünk. Különös északi fények kísérték egy darabig. A Bucsecs-hegységben sokáig aggasztott, hogy hol fogunk leereszkedni Busteni-be. A Szarvas-völgyön keresztül megoldódott a probléma.

*A Fogarasi-havasokban a Bilea-tónál **Xántusz Gábor** kolozsvári operatőr hozzáértő narrációval rövid filmet készített a csapat hegyi életéről*

A **Csukás-hegységben** különleges sziklaképződmények között vezetett az utunk. Ide már vittünk túrásiket, de nem kellett sokáig. Vittük tovább a hátunkon.

A Keleti-Kárpátokban, szomorú, nagy széltörés volt novemberben. **Komandó** és környéke szenvedte a legnagyobb károkat. Fazakas Gyula iskolaigazgató úr mégis szívesen fogadott be minket. A széltörések miatt a mi dolgunk is megnehezedett kicsit.

Az **Egyes-kői** turistaháznál sok barátunk várt a velünk való találkozásra. Kellemes emlék számomra. A kedves várakozók között volt számomra a legkedvesebb várakozó is, kis feleségem, Mályiné Kaiser Erika. Elkísért gyalogosan a Gyilkos-tóig.

*Ahova kellett volna, oda nem vittünk sílécet. Kommandó környéki utunkra nem kellett volna vinnünk, oda vittük a hátunkon... Kommandón **Fazakas Gyula** iskolaigazgató úr vendégei voltunk*

A **Pongrác-tető** után ismét nagy széltörésbe keveredtünk. Tanakodtunk, hogy mitévők legyünk. Velünk tartott Csíki Károly és Bögözi Gábor.

A **Kelemen-havas** elején eltört Papi (Papp Imre) túrásije és az én síkötésem,

Nagy autós kerülővel jutottunk át Kárpátaljára. (Nem engedték át a csapatot a román-ukrán határon.) Visszamasztunk (a magyar-ukrán határon átkelve) a vízvázalstó főgerincére, a **Máramarosi-havasok csornaborai szakaszára**. Érintve Ukrajna legmagasabb csúcsát, a Hoverlát, leereszkedtünk a Tatár-hágó melletti **Körösmezőre**.

Ott, 1996. március 8-án, Miki (Ferenci Miklós) és Papi bejelentették, hogy feladják a további küzdelmeket. Másnap hazautaztak. Mezővel (Mezey László) sportosabbra vettük a menetünket. Korábban keltünk és később feküdtünk le. Így gyorsabban haladtunk a hóolvadás ellenére is.

1996. április 8-án (a születésnapomon) Mezey Laci is elhagyta az expedíció „fedéltét”. Gyors segítségnek Fóti István budapesti barátom jött el velem túrázni a Magas-Tátrába és a Liptói-havasokba

Május 4-re megérkeztek a csapattársaim is szüleikkel, rokonaikkal, barátaikkal megünnepegni a sikeres utat

Megérkeztünk a *Magas-Tátrába*. Pihenőnapon indultunk el megmászni a Kárpát-Koszorú legmagasabb csúcsát. Mezey Lacival 1996. április 8-án másztuk meg a 2655 méter magas Gerlachfalvi-csúcsot. Mező ezt követően jelentette be, hogy az ő ideje is lejárt, völgy utakon gyorsítja meg útját Pozsonyig. Magyarai Gábor

sietve kért nekem segítséget Budapestről. Fóti István régi túratársam és barátom jött segíteni a Magas-Tátrában és a Nyugati-Tátrában. Gyakorlott síző, de a túrászás nem volt kedvére való. A *Nyugati-Tátrában* különös odafigyelést követelt az éles gerinc. Ezért sokszor a hátunkon vittük a felszerelésünket.

Hosszú, magányos túrázásban volt részem az *Árvai-Magurában*, a *Kis-Tátrában* és az *Inovecen*. Magyarai Gábor, aki az úton mindvégig kitarzott, Csicsmányban várt rám. Ugyanolyan rönkházakat építettek itt is, mint Erdélyben, de itt a világon egyedülálló módon díszítették.

Alig vártam, hogy meglássam a Dunát. Sokszor tekintettem Dél felé a Kis-Kárpátokban. Szomorú széltörést kaptam a Kis-Kárpátokban. Túratársammá szegődött vagy 50 km-en keresztül.

Megérkeztem a Dunához, *Dévényben*, 1996. május elsején. Barátokkal, túratársakkal, rokonokkal fényképeket készítettünk Dévényben, 1996. május 4-én. Megérkeztem Budapestre, újra itthon vagyok 1996. május 5-én.”

Albumomban a következő bejegyzés olvasható:

„Meleg szeretettel emlékezzünk vissza a nálatok eltöltött szép napokra. Köszönjük, hogy sok napon keresztül túrtétek azt a felfordulást, amit mi okoztunk. Az *Első Kárpát-Koszorú Expedíció* célba ért *Dévényben*. Ezt a kis albumot fogadjátok szeretettel! Aláírás: Mályi József és Magyarai Gábor.”

Egyik legszebb, legemlékezetesebb turistaélményemet éltem meg 1996. január 15-én, egy hétfői napon

Reggel megérkezett Magyarországról Magyarai Gábor terepjáró autóval. Az expedíció csapatának szükséges rakományt, élelmiszereket és egyebeket, leraktuk a pincénkbe. Utána Józsiék elébe mentünk a Királykö-hegység lábánál fekvő Plaiul Foi turistaközponthoz. Napsütéses, havas, mínusz 10 fokos hidegben a Rudarita-völgyben mentünk a csapatot fogadni.

Közel kétórai gyaloglás után találkoztunk a hótól, széltől cserzett, napbarnított hegymászókkal. Éjszakára nálunk pihentek meg. Józsi kibérelte hálózsákjával a nagy ebédlőasztal alatti helyet. Amikor levetették bakancsaikat olyan lábszag terjengett a szobában, hogy azonnal az ablakhoz mentem és kinyitottam. Ezt látva Ferenczi Miki megszólalt: „Hiába nyitod ki az ablakot, amíg nem zuhanyozunk addig ezt szagoljuk. Saját szagomat is utálom.”

Hát igen, a Fogarasi-havasok 70 km hosszú gerincét járva, nyolc napig nem került le lábukról a bakancs.

A húszéves évforduló alkalmából a Kárpáti lapok 2016/1 kiadásában már beszámoltam az eseményről, de ismét megemlítem azokat, akik részünkről Józsiékat elkísérték, segítettek a környező szép hegyeinkben

Máthé István két napon át a Királykőn vezette a társaságot, mutatta meg a biztonságos átjárót. *Zakariás Tóni* a sepsiszentgyörgyi *Balló Zolival* a Bucsecsen segített, törték a mély havat. A Kárpát-kanyarban, Predealtól a Bratocsai-hágóig, a négyfalusi *Kovács Attila* – akkori Brassói EKE elnökünk – tartott Józsiékkal.

Magyar Gábor Orsovától egészen Dévényig nagy szakértelemmel, lelkiismeretesen kísérté az expedíciót a terepjáróval. Úttalan utakon menve biztosította az élelmiszerral való fokozatos ellátást és az egyéb szükséges eszközöket. Nála nélkül sem lehetett volna sikeresen megkoszorúzni a Kárpátokat. Magyar Gábort kiválóan segítette Erdély területén az EKE Kolozsvár 1891 két turistája: *Nagy Lajos* és *Gyurka László*.

Szeretettel emlékezem a fáradhatatlan néhai *Behabecz Magdára*, az EKE akkori országos titkárára. Öt hónapon át tartotta a kapcsolatot Józsiékkal, addig, amíg el nem hagyták országunkat és értesítette az EKE osztályait arról, hogy mikor érkezik az expedíció térségükbe.

Amint azt Mályi József összegezte, a Kárpátok sikeres megkoronázásáért száznegyvenen dolgoztak. Legtöbbet Magyar Gábornak, Kaiser

Erikának és az Erdélyi Kárpát Egyesületnek (EKE) köszönhet. A téli expedíció tagjait a Magyar Köztársaság Kormánya 1997. február 14-én kitüntette.

A sikeres expedíció nem volt öncélú

A kitaposott úton, a Kárpát-Koszorú Nemzetközi Túramozgalom keretében, sor került a *Második Kárpát-Koszorú Expedícióra*. Orsováról hat fős csapat indult 2004. május 1-én, mintegy folytatásaként az elsőnek, hiszen az elsőn Mályi Józsi 1996. május 1-én ért célba, Dévénynél. A túra főszervezője *Vámos László*, a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület elnöke volt. A túraveető ki lehetett volna más, mint *Mályi Józsi*. A többi négy hegymászó: *Mocsári László* (Miskolc) – a túra fotósa, *Csima Mihály* (Nagytarcsa), *Polgár Lajos* (Gödöllő) és *Ratiu Krisztián* (Nagybánya). Menet közben a rövidebb szakaszokon, 144 turista csatlakozott az expedícióhoz.

Egyik legkedvesebb fényképem a csapattal készült, a Nagykő-havas csúcán.

Az expedíción végig baráti szellem uralkodott, együtt érkeztek meg Dévénybe 2004. szeptember 18-án.

Nádudvary György, EKE Brassó

Huszonöt éves az Első Kárpát-koszorú Expedíció

Mályi József Kárpát-koszorúja

„Huszonöt esztendő a Kárpátokban” rövid összefoglalása

Huszonöt esztendő nagy idő. Azok a gyermekek, akik az Első Kárpát-koszorú Expedíció idején születtek, mára már kinőtték a babaruhát, kijárták iskoláikat, leérettségiztek, sokan diplo-

mát is szereztek, családot alapítottak, munkába álltak. Huszonöt év alatt sok minden történt, sok álmunk megvalósult, de sok álmunk füstbe szállt. Huszonöt év után, Zoránnal együtt vágyakozom egy kémény után, mely nagyon magas és megfordítva áll. Hol minden tervünk visszazáll, mi régen elszállt már...

Az osztálytalálkozók és jelentősebb évfordulók alkalmat kínálnak visszaemlékezésre és köteleznek arra, hogy **elszámoljunk az időnkkel** és a ránk bízott talentumokkal. Hogy kinek is? Elsősorban önmagunknak. Boldog-szomorú szívvel állok meg az éjben. A kapott talentumok ajándékok, de köteleznek is! A Kárpáti Lapok különszámában Nagy Péter szerkesztő barátom kérésére emlékezem a Kárpát-koszorú expedíciókra és dióhéjban az eltelt huszonöt év történéseire. Beszámolok eredményekről, kincseimről és nincseimről. Mostanában nagyon sokszor jutnak eszembe a kedvenc költőm idézett sorai. Immáron hatvanon túl, gyakran felteszem a kérdést magamnak: a kevéske sikeres út mellett, hol rontottam el, mikor kellett volna jobban a sarkamra állnom?

Visszaemlékezésemet először is köszönettel kell kezdenem. Hálásan köszönöm a brassói **Nádudvary Györgynek**, Gyurinak, hogy még huszonöt év távlatából is megemlékezik az expedícióról, szeretettel őrzi emlékei között. Időről-időre megemlékezik róla, rólunk az Erdélyi Gyopár és az Encián oldalain, hogy ne süllyedjünk végleg a feledés homályába.

Az Első Kárpát-koszorú Expedíció 1995/96 telén azzal az elhatározással indult el 1995 december elején Orsováról a Duna partjáról, hogy télvíz idején elsőként járja végig a Kárpátok leg-hosszabban húzható vízválasztóját folyamatos gyalogolással a Dunától-Dunáig. Ahogy Nádudvary Gyuri említette, négy budapesti hegymászó indult el „meghódítani” a Kárpátok hegyeit. A gerinc csapat tagja **Ferenci Miklós**, **Papp Imre**, **Mezey László** és az expedíció vezetője **Mályi József** volt. Szükség volt völgy csapatra is. Erdélyben a völgy csapatot **Gyurka Laci** bácsi és **Nagy Lajos** kolozsvári EKE tagok alkották. A völgy csapat munkáját Orsovától Dévényig **Magyar Gábor** geológus, híres barlangkutató koordinálta. Kárpátalján és Felvidéken ő maga, egyszemélyben végezte a „hadtápmunkát”. **Behabetz Magda** az Erdélyi Kárpát Egyesület akkori titkára volt az összekötő a gerinc csapat, a völgy csapat és a „külvilág” között.

Az expedíció végén egy riporter megkérdezte tőlem: – mi volt a hosszú út legemlékezetesebb „nyeresége”? Akkor azt válaszoltam, hogy a **találkozások**. Nagyszerű pillanat, amikor két egyformán gondolkodó, egyformán érző ember találkozik. Kincs, drága kincs, ha egy ember barátságába fogad, megajándékoz szeretetével. Megadatott nekem, hogy nagyszerű emberekkel találkozhattam. Még ma is alig hiszem el, hogy ebben az ajándékban részesedhettem. Egy meleg baráti kézfogás, ölelés mellett eltörpül minden más kellemetlenség – homok a szélben.

Mottó:

**Van már kenyerem, borom is van,
Van gyermekem és feleségem.
Szívem minek is szomorítsam?
Van mindig elég eleségem.
Van kertem, a kertre rogyó fák
Suttogva hajolnak utamra,
És benn a dió, mogyoró, mák
Terhétől öregbül a kamra.
Van egyszerű, jó takaróm is,
Telefonom, úti bőrröndöm,
Van jó-szívű jót-akaróm is
S nem kell kegyekért könyörögnöm,
Nem többet az egykori köd-kép,
Részegje a ködnek, a könnynek,
Ha néha magam köszönök még,
Már sokszor előre köszönnek.
.....
De néha megállok az éjen,
Gyötrődve, halálba hanyatlón,
Úgy ásom a kincset a mélyen,
A kincset, a régít, a padlón,
Mint lázbeteg, aki feleszmél,
Álmát hüvelyezve, zavartan,
Kezem kotorászva keresgél,
Hogy jaj! valaha mit akartam,
Mert nincs meg a kincs, mire vágytam,
A kincs, amiért porig égtem.
Itthon vagyok itt e világban
S már nem vagyok otthon az égben.**

(Kosztolányi Dezső: Boldog, szomorú dal)

Gyermekkori álmom

Gyermekkori álmom Scott kapitány Antarktisz-i útjának bejárása volt. Lenyűgöztek az akkori televízió Delta című műsorának kezdő képsorai, melyen nagy hóviharban emberek húznak nehéz szánokat a végtelenség felé. Reálisan felmérve a lehetőségeimet, meg se fordult a fejemben, hogy számomra lehetséges lehetne egy Antarktisz expedíció egészen a Déli-sarkig és vissza a parti bázisra, de egy-egy „Csipetnyi Antarktisz” túrát sokszor kerítettem magamnak. Bejártam hosszabb, rövidebb végtelennek tűnő havas tájakat vagy jég hátán a befagyott Balatont. Mindig is a ködös, havas tájak vonzottak. Már öt éves koromban útnak indultam egyedül az ismeretlenben. Szüleim sokáig kerestek. Felnőve az első nagyobb utam az Országos Kéktúra 1100 km hosszú túraútvonalának bejárása volt. Természetesen télen, egyedül, egy hónap alatt. A túra után újabb tervekkel értem haza. Valami olyasmiben törtem a fejem, amit még senki sem csinált, elég hosszú ahhoz, hogy nekivágjak, havas és magas. A világot már bejárták, amit lehetett, már megmászta. De itt van karnyújtásnyira a Kárpátok láncolata, azt még folyamatos gyalogolással talán senki sem csinálhatta végig, főleg télen nem!

Dr. Szentpétery Tibor

Utólag tudomásomra jutott, hogy volt egy haditudósító magyar fotós, aki a nagy háború idején nagyon sok helyre eljutott, talán még az egész Kárpátokat is bejárta, de sok év alatt járhatta végig, semmiképpen sem folyamatos gyalogolással – egyhuzamban! Feltevésünket soha senki nem vonta kétségbe, nem cáfolta meg. Az úriember neve: Dr. Szentpétery Tibor (1916-2005) Robert Capa mellett, a magyar háború fotózás másik nagy alakja. Csöppnyi emléktáblája eldugottan, a Börzsönyben Királyháza közelében a Tüzköves-forrásnál található. „Ez itt a reklám helye”. Érdemes Dr. Szentpétery Tibor életművére rákeresni a neten, A Don-kanyarnál készült fotó: homlokán szétlőtt fényképezőgép. Vagy egy másik 1956-ból: „Csemege” a javából!

Dr. Szentpétery Tibor emléktáblája eldugottan a Börzsönyben, Királyháza közelében a Tüzköves-forrásnál található

A táblácskán ez a felirat áll:

*„Dr. „Szentpétery Tibor
A hegyek szerelmese, aki
gyalog bejárta a Kárpátok gerincét
Orsovától Dévényig”*

Újabb tervek

Az Első Kárpát-koszorú expedícióra 1995/96 telén került sor. A túráról bőszegesen beszámoltunk az Erdélyi Gyopár akkori számaiban és az 1997 februárjában, erdélyi vetítési körútjainkon. A Kárpátokból hazatérve, újabb nagy tervek ébredtek bennem. A lényege az volt, hogy nagyjából az expedíció útvonalát követve, egy európai hosszútávú turista útvonalat kellene kijelölni a Kárpátok bércein Orsovától Dévényig.

Pontosabban: Az Al-Dunától, a Vaskaputól fel egészen a Pozsony melletti Dévényi kapuig. Ezt a természetes útvonalat még a Holdról is jól lehet követni. Ebbe a programba be kell vonni az érintett országok turista és hegymászó egyesületeit, szervezeteit és az érintett turistaházak tulajdonosait. Téli- nyári turistajelzéseket kell kialakítani a teljes útvonalon, leágazásokkal a turistaházakhoz. A munkák anyagi fedezetére helyi és európai pályázatokon lehet és kell elindulni.

Gyurka László – Laci bácsi naplóbeírása:

„Most, majd negyedesztendővel a sikeres Első Kárpát-koszorú Expedíció (1995/96 telén) befejezése után, itt Székelyföld központjában én, mint a völgycsapat egyik tagja, a sok kedves emlék és nem kevés nehézség mellett, örvendek annak, hogy szerény segítséggel én is közreműködtem a nemes cél érdekében osztozva abban a sikerélményben, melyet Mályi József nyújtott annak a lelkes turista társaságnak, akik az Erdélyi Kárpát Egyesület országos találkozásán végighallgatták ragyogó vetítettképes előadását a nagy vállalkozásról.

Az expedíció alatt személyében nem csak egy igaz felebarátot, turista társat, hanem magában a kitarítás, a rendíthetetlen akarat, a nemes cél érdekében minden nehézséget leküzdő embert ismertem meg.

Kívánom, hogy a most még csírájában létező – bizonyára ugyancsak nemes célt szolgáló tervei – az elkövetkezőekben mind megvalósuljanak!

Ehhez kívánok neki továbbra is rendíthetetlen önbizalmat és jó egészséget!”

Málnás-fürdő, 1996. augusztus 4.

Gyurka László

Belépés a Magyarországi Kárpát Egyesületbe

Hazatértem. Jeszenszky Géza biztatására felkerestem az 1992-ben újjáalakult Magyarországi Kárpát Egyesület akkori vezetőjét, Bánhidi Attilát. Az elnök úr nagy örömmel üdvözölt és egyből az MKE tagjai sorába fogadott. Úgy tűnt, hogy szerencsés a találkozásunk. Amit én a tarisznyámban a hamuba sült pogácsám mellett magammal hoztam, az teljes mértékben a Kárpát egyesület profiljába vág. *Néhány nappal később Peták István is megkeresett, hogy lépjek be az általa újjáalapított Magyar Turista Egyesületbe. Peták István szerkesztőként részt vett Rockenbauer Pál Másfélmillió lépés Magyarországon című nagy sikerű (kordokumentum) Kéktúra-film forgatásában. Mivel nem akartam Bánhidi Attilát cserbenhagyni, maradtam az MKE-ben...*

Rendszerváltás korát éltük. Bánhidi Attila szeretete volna visszazerezni nagy múltú egyesület, csonka Magyarországon maradt, de azt is 1946-ban elkobozott néhány turistaházát és a budapesti székházát. Ez a gigantikus terve töltötte ki éjjelét-nappalát. A Nemzetközi Kárpát-koszorú túraprogram szerényen várt sorára. Ahhoz, hogy komolyan vegyenek minket, a tagságunkat kellett megerősítenünk. Létszámot aktív programokkal, rendezvényekkel, tanfolyamokkal lehet növelni. A tátrai rendezvényeink mellett, ezért indítottuk el hegymászó és magashegyi túravezető-képző tanfolyamainkat. Az első tanfolyamunkat Erdélyben, Torda városától nem messze, Szinden, a kolozsvári ekések turistaházában 1997. nyarán tartottuk. Itt találkoztam először Vámos Lászlóval, aki később nagyszerű túravezetőnek, nagyszabású rendezvények karizmatikus szervezőjének bizonyult.

A Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalom elindítása Orsován 2000-ben

A Magyarországi Kárpát Egyesület születésnapját (1873. Tátrafüred) minden évben augusztus 10-én ünnepeltük.

2000-ben Orsován adtunk alkalmat az ünnepségnek, összekötve a Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalom megnyitójával.

Az első szakaszavató ünnepséget Orsován a Mehádia hegység lábánál, a Duna partján tartottuk. A pulpituson jelen volt Orsova polgármestere, az Ifjúsági- és Sportminisztérium államtitkára, a Budapest V. kerület Polgármesteri Hivatal magasrangú képviselője, a Magyarország Bukaresti Nagykövete, a Magyar Turisztikai Hivatal elnöke, Bánhidi Attila MKE elnöke (csupa öltöny és nyakkendő) és egy igazi turista: **Stefanov Titusz** (1940–2020 Titi bácsit Isten nyugosztalja!) Aradról. Az ünnepi szónoklatokban csodálatos képek jelentek meg, de egy szó sem esett arról, hogy a megnyitandó Nemzetközi Kárpát-koszorú útvonalát télvíz idején már bejárta volna bárki is s az egyedüli teljesítője, a most avatandó túramozgalom megálmodója egyesületünk (MKE) tagja és történetesen most is itt van sorainkban. Az esti díszvacsorán az est fénypontjaként, Bánhidi Attila az Erdélyi Kárpát Egyesület meghívott vezetőivel, a Kárpátaljai Magyar Cserkész Szövetség, a felvidéki Kárpát Egyesület Kassa vezetőivel a Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalomban való közös együttműködésére szerződést íratott alá.

Ettől kezdve, évente újabb és újabb szakaszavatókra került sor. A szakaszavatókat az MKE augusztus 10-i születésnapjához igazítottuk. Ezek a rendezvények egy egyhetes túrasorozatot jelentettek egy-egy újabb helyszínen a Kárpátok valamelyik nagy táján.

2001-ben Máramarosban Rahó központtal. Kalandokban gazdag túrákat szervezett Bánhidi Attila a Hoverla és a Pietrosz környékére. Az akkori a túraszervezést, a túravezetést és a túrákat a résztvevők a mai napig (meg)emlegetik.

2002-ben Radnai-havasok, Borsa központtal. Szép túrákat tettünk a Radnai-havasokban, végigjártuk a főgerincét és számos helyre elbarangoltunk Máramarosi-havasok erdőrengetegében. Megismerkedtünk a máramarosi fafaragók monumentális kapuival, csodálatos fafaragásaikkal.

A Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalomnak végleg vége

A 2002-es év végén Bánhidi Attila lemondott az elnöki tisztségéről. Az egyesület új elnöke Jeszenszky Géza lett. Új elnökünk szemében kétféle kárpátos létezik: egy, aki szeret síelni és a borszönyi sípályákat is hajlandó néha-néha tisztítani, a másik pedig szeret vízi túrázni, kenunzni, raftingolni. A bakancsos turista akár „be se járjon” – a klubba...

Ettől kezdve Bánhidi nem szervezett több, időközben hagyománnyá vált MKE nyári tábor. Megszűntek az évenkénti szakaszavatók is. A gyengén pislákoló Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalom az MKE részéről hamvába halt.

„Minden nap megszűnik valami,
amiért az ember szomorkodik.
De minden nap születik valami új,
amiért érdemes élni és küzdeni!”

(Hérakleitosz)

Vámos László átveszi a stafétabotot

A 2003-ban a 130 éves jubileumi Tátra tábor szervezését már Vámos Laci vállalta magára. Egyben szakított azzal a hagyománnyal, hogy csak Szlovákiában mozogjunk. Merészen a lengyel oldalt is bevállalta a nehezen mászható Sasok útjával együtt. A tábor két részre osztotta. Az első részben a Lengyel-Tátrában kirándulgatunk és másztunk nehéz szikla utakat. A Tátra vízvázaló főgerincén való átkelést követően a szlovákiai Magas-Tátrában folytattuk túrainkat. Tehát az első, a Gasienicowa – Zavrat – Morskie Oko – Tengerszem-csúcsot is érintő átkelés 2003-ban augusztus 6-án egy szerdai napon történt. Akkor a „végállomás” még a Poprádi-tó volt. Táv: 21 km, szint: 1900 m, szintidő: 11-12 óra.

Laci régi vágya volt, hogy nyáron is járjuk végig a Kárpátok főgerincét nagyjából a

korábbi expedíció útvonalát követve. A tervét az MKE 130 éves jubileumának tátrai ünnepi vacsoráján szerette volna bejelenteni. A díszvacsorán hogy-hogy nem, ismét Bánhidi Attila volt a levelező elnök. A szónokok megemlékeztek egyesület múltjáról, beszámoltak jelenéről. A tagegyesületek vezetői minden olyan túrájukat megemlégtették, ami eszükbe jutott. Az ünnepség végén, amikor már a vacsora elfogyott, véget vetettek a zenének és hazaszállingóztak a meghívott vendégek, adott szót az elnök úr szólásra: a 2004-re tervezett második, immáron nyári Kárpát-koszorú Expedíció beharangozására... a Magyarországi Kárpát Egyesület életének legnagyobb tömegrendezvényének meghirdetésére. Ettől a naptól kezdve a „labda már a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület térfelén pattogott...”

2004. Nyári Kárpát-koszorú túrasorozat

Indulás Orsováról 2004. május 1-én.

Bár az indulást Magyarország az Európai Unió csatlakozásához időzítettük, mégis kevesebb médiafigyelmet kaptunk, mint az első expedíció idején.

A rendezvénysorozat főszervezője: Vámos László, magashegyí túravezető, a Magyarországi Kárpát Egyesület alelnöke.

A rendezvénysorozat túravezetője: Mályi József magashegyí túravezető, a Magyarországi Kárpát Egyesület alelnöke.

A rendezvénysorozat főtámogatója a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület és a teljes tagsága, valamint a kolozsvári székhelyű Engi Lajos, Bogya Zoltán vezette ATTA Import Export S.R.L.

Érkezés Dévénybe 2004. szeptember 18-án.

A gerinccsapat tagok: Mocsári László (Miskolc), Csima Mihály (Nagytarcsa), Polgár Lajos (Gödöllő), Rácz Krisztián (Nagybánya), Vámos László (Nagytarcsa) a túra főszervezője és Mályi József (Budakeszi) túravezető voltak.

A gerinccsapat tagjai és a hozzájuk csatlakozott 144 túratárs, végig jó hangulatban és barátságban járta végig a Kárpátok bérceit.

2006. Átkelő túra a Magas-Tátrában

Az első próbálkozás Zakopane – Ó-Tátrafüred között 2006. augusztus elején valósult meg. Rossz idő miatt a kis csapat (Juhász Gábor, Kovács Ádám, Victor Mónika, Mályi József és még három túratársuk) Zakopane-tól „csak” a Poprádi-tavi elektricska megállóig jutott.

A Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalom, vagy az újonnan induló Kárpátok Bércein Vándorút akkor lenne teljes, ha Kárpátok vízválasztó főgerincét turista ösvények merőlegesen is átszelnék. Ilyen útnak indult el például a Tátrát keresztező Zakopane-t Ó-Tátrafüreddel összekötő, a határok átjárhatóságát szimbolizáló „Tátra átkelő túra”.

MKE képeskönyve

2007-ben a Magyarországi Kárpát Egyesület kiadásában megjelent az egyesület kárpáti túráit bemutató nagyalakú képeskönyv „*2500 kilométer a Kárpátok főgerincén*” címmel. Alcíme: Kárpát-koszorú Nemzetközi Túraútvonal.

Kárpátok Bércein Vándorút születése

Néhány év szünet után, ismét napirendre került a Kárpátokban kialakítandó nemzetközi vándorút kialakításának terve.

Vámos László és szorgos munkacsapata az első lépéseket 2010-ben tette meg a Nagy-Hagymás-hegységben. Speciális, keményfém bélyegzőket helyeztek el az út mentén.

Mára már több, mint *kétezer kilométernyi utat mért fel, több, mint kétezer kilométernyi úton helyezett ki bélyegzőket a Kárpátok bércein*. A munka dokumentálása folyamatos, a publikálása akadozó.

Zárószorok, epilógus

Valami, valamikor kipattant a szívemből. Elindultam, nem sejtve, hogy mi következik ebből. Kimondtam egy szót: elindulok... és azután már nem volt visszaút, el kellett indulni!

„Az egyik forró és piros lett tőle,
Ő is sügni akart: csók lett belőle.
A másik jéggé dermedt, megfagyott,
Elment a sírba, itthagytott.
A harmadik csak rám nézett hirtelen,
Nevetni kezdett és én is nevettem.”

(Karinthy Frigyes: Előszó)

Kenyeres Oszkár:

„(Moys) Zolival, gyerekkorunk óta ismerjük egymást. Mindketten váciak vagyunk. Jóban, rosszban együtt voltunk. Keresztül-kasul bejártuk szűkebb hazánk, a Börzsöny hegyeit, völgyeit. Még nem hallottunk az 1995/96-os téli Kárpát-koszorú expedícióról, még nem voltunk tagjai a Kárpát egyesületnek, ezektől függetlenül 2001. februárjában saját magunk útra kerekedtünk azzal a szándékkal, hogy bejárjuk a Kárpátok fővonalát. Szakaszokra osztva, lábtalálkozóval Dévényből Kremenyecig jutottunk.”

(Kárpáti Lapok: 2014. 3. szám)

Zsák megtalálja foltját. Természetes volt, hogy előbb-utóbb találkozni fogunk: a Hazajáró forgató csoport tagjai és én. Amikor megismertük egymást, egyből tudtuk, hogy közös az utunk. Övék már a főszerep, de a filmjeikben talán egy ici-picit benne vagyok én is.

Az Első Kárpát-koszorú Expedíció óta (kis csapatommal) télen-nyáron rendszeresen visszajárok a Kárpátokba. Igyekszem minden olyan

szép, vadregényes vidéket bejárni, amit előzőleg nem sikerült, illetve nem érintette a téli utunkat.

Sokszor visszatértem a Vaskapuhoz, a világ egyik legcsodálatosabb szurdokosorozatát képező folyamához a Dunához („nyitott képeskönyv” – Jókai Mór). A Kazán-szoros környékén, a Csernában, a Godjánban, a Kis-Retyezátban, a Vulkán-hegységben és a Mehádiában hónapokat, talán éveket is el tudnék tölteni úgy, hogy meg nem unnam.

Engem vonzanak a szinte érintetlen, zord magas hegyek és a vad erdőrengetegek. A Keleti-Kárpátokban bőven akadnak ilyen csodálatos vidékek. Bár most még nem nagyon lehet Kárpátalja (Ukrajna) és Lengyelország határán túrázgatni, de el fog jönni az az idő, amikor megnyílik az a zárt, csodaszép világ is a kíváncsi turisták előtt.

Mindig a Kárpátok természeti szépségei érdekeltek, kevesebb figyelmet fordítottam Magyarország történelmi határára. De, amikor a Piennineben jártuk, akkor láttam, hogy az a vidék is egy csodavilág a Dunajec-áttöréssel, a Magas-Tátra látványával, közelségével. Az a vidék is Magyarország határát őrizte sok vérvatáros századokon át.

Elmúlt huszonöt esztendő. És még ma is azt vallom, hogy a találkozások voltak a nagy túrák legnagyobb értékei, a „filia” a legmagasabb rendű felebaráti szeretetnél nincs nagyobb kincs, amit ember kaphat embertől. Túrám alatt és után nagyon sok szeretetet kaptam.

Lehet, hogy van némi hiányérzésem a meg nem valósult álmaim miatt, de az a sok kincs, amit barátaimtól kaptam és a gyönyörű Kárpátok Dunától–Dunáig bőségesen kárpótol.

Mályi József, PKE

1995-1996.

Első (téli) Kárpát-koszorú Expedíció

Előttünk a Retyezát csodálatos világa. Aki télen otthon marad, ilyen mesevilágot sose lát!

*Nagy a hó, de a szél keményre döngölte.
Könnyű volt rajta a haladás. Alattunk Olténia*

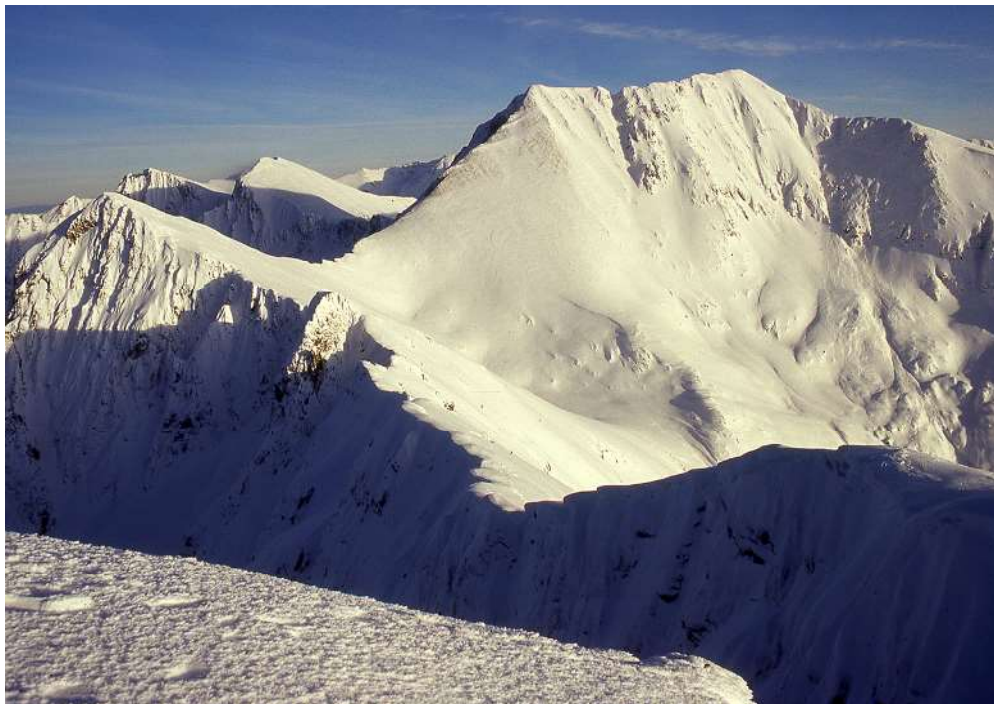
Fogarásban a Kis-Árpás-csúcs térségében a továbbhaladásra komoly hegymászó tudásra van szükség télen és nyáron egyaránt

*Háttérben a Vulkán-hegységben az Oslea
(1953 m) gerince*

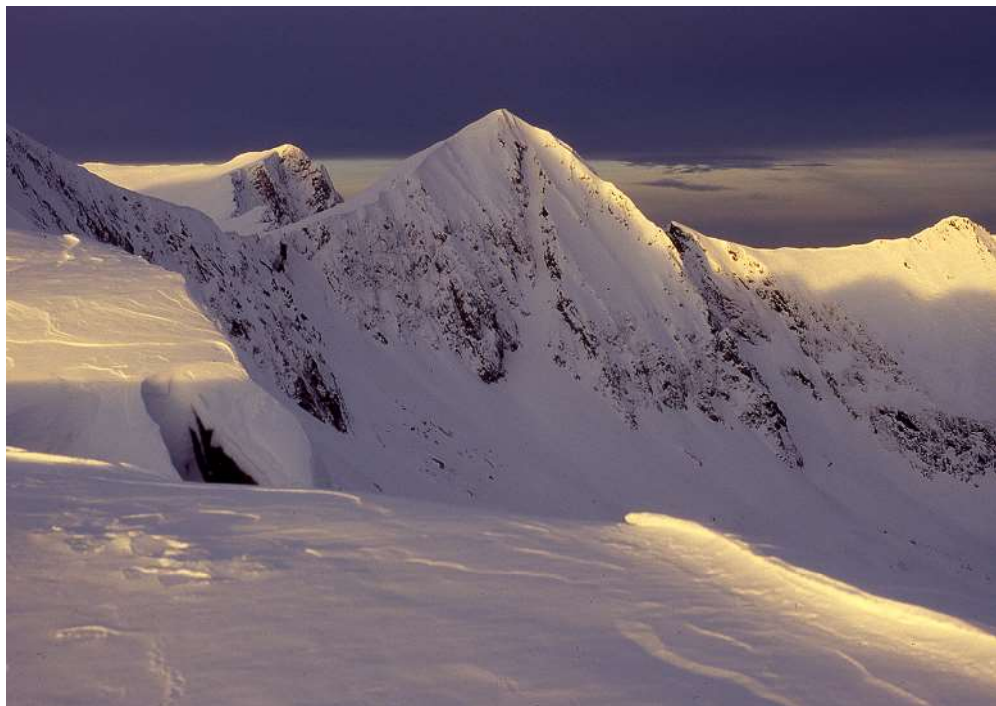

Pihenő a **Godján hegységben**. A termosz jól tartja a forró tea melegét. Vigyázni kell a forró teával, mert hajszáltrepedéseket okozhat a fogzománcon!

Lejövet a Jorgován-csúcsról. A Kis-Retyezát csodálatos vidék. Nekem sokkal kedvesebb, mint a nagy testvére

A **Moldován-csúcs** (2544 m) délre kiesik a főgerinc vonalából. A monarchiabeli (katonai) térképeken nem is szerepelt. A Nagy-Vist-csúcstól egy kis vályú választja el

Reggeli fények simogatják a **Nagy-Vist-csúcs** lejtőit

A **Bucsecs-hegység** felé tartva, távolodunk a gyönyörű **Király-kőtől**

A **Kelemen-havasokban** eltörött **Papi (Papp Imre)** síléce

Ó-Radnán a katolikus plébánián talált szállást a csapatnak **Nagy Lajos**, a völgycsapat oszlopos tagja. Legtöbbször az ő segítségével találtunk szállást. Neki köszönhetjük, hogy Déván találkozhattunk Csaba testvérrrel

Magyar Gábor a völgycsapat vezére, aho-va csak tudott, feljött hozzánk a hegyekbe. Egyes-kőtől a Fehér-mezőn ereszkedünk le Pongrác-tető felé. Gábor sapakölteményeit csodálhatjuk meg

Kádár Arnold, Horváth Alpár, Kerekes Gábor. Ali földrajz tanár lett azóta. 2001-ben útikönyvet is írt már a Csalhó hegységről

A **Király-kő** keresztezésére velünk jött a brassói **Máté István** gépészmérnök. Vidámságával és néptáncbemutató perceivel megtörte a mi bús, monoton napjaink sorát

Mályi József

Mezey László

Nagy ugrás. **Vereckei-hágó** előtt járunk. Itt már csak Mezey Lacival küzdök az olvadó hóval. Hátamon a hólapát. Ferenci Miki és Papp Imre március 8-án lépett le a csapattól

1996. Málnás-fürdő EKE Országos találkozó

1996. augusztus, EKE tábor. A kolozsvári **Gyurka Laci bácsi** völgycsapat csapattársunk kedves feleségével Margitkával

Már mondtam volt, hogy számomra a túra legnagyobb értéke a találkozásokban rejlett. A kolozsvári **Balázs Arnold** a Radnai-havasokban csatlakozott a gerinccsaphoz. Pillanatok alatt olyan barátság alakult közöttünk, mint ha nagyon rég ismernénk egymást. Tőle kaptam: „ha olyan emberekkel indulok egy túrára, akik a túrát megkeserítik számomra, az a túra tönkre ment. Úgy, hogy inkább el sem indulok velük”

Erdély, Sárvasár: **Kudor Piroska** Bandi férjével és kislányával. Amikor Erdélybe utaztunk, jövet-menet, mindig betértünk Piroskához. Az expedíció idején a munkahelyén ő volt a csapatunk főhírnöke. A munkatársai tőle hallhattak legtöbbet a csapatról. Amikor a társaim magamra hagytak, Piroska büszke lehetett rám, hogy az „ő embere” mindvégig kitart. Ha másért nem, már Piroska miatt is végig kellett járnom az utam! Az ember sohase tudhatja, hogy hány ismerős és ismeretlen embernek szerez örömet, ad erőt-hitet a kitérásával, esetleg a győzelmével

Itt találkoztam először **Soós Gáborral** (később Brassói EKE elnökkel)

Az expedíció két csapatrészből állt. Völgy-és gerinccsapatból. A két rész és a külvilág felé nagyteljesítményű amatőrrádiós összeköttetést kellett létrehozunk. Ehhez nemzetközi amatőrrádiós vizsga kellett. Nagyon sokat segített a rádiós vizsga megszerzésében a csíkszeredai **Bíró Gábor Zoltán** főfelügyelő úr

Az éter hullámain mindvégig velünk volt a csíkszeredai **Tófalvy Kálmán**, aki az expedíció idején gipszágyban feküdvé tartotta a kapcsolatot az expedíció rádiósaival

Kastal Csongor gyergyószentmiklósi rádiós nem csak a rádiózással, hanem később még szállással is segítette a csapatot

A csíkszeredai **Zsigmond Enikő**t sokan ismerik. Kiváló geológus térkép szerkesztő és útikönyvek írója. Nagyon értette azt, hogy a turistáknak milyen segítségre van szükségük. A két geológus eszmecesteréje Enikő otthonában

Az Erdélyi Gyopár akkori főszerkesztője **Ajtay Ferenc** volt. Drága Feri bácsi is meleg szeretetével ajándékozott meg. Málnás-fürdőn éppen fotópárba jít vívunk

Málnás-fürdő 1996 augusztusában, EKE-tábor: balról jobbra, állnak: **Sólyom László, Zsigmond Enikő, Nádudvary György, Máthé Gyula** (későbbi EKE elnök), **M. Kaiser Erika, Behabetz Magdika, Imecs László** (tiszteletbeli EKE elnök) és **Rigmányi Éva**. Az első sorban ülnek: **Váradi István, Mályi József, Gyurka László, Balázs Arnold, Gyurka Margit** néni és **Rigmányi Sanyi bácsi**. Sanyi bácsinak köszönhetem, hogy megismerkedhettem Behabetz Magdikával, az EKE akkori titkárával majd az egész EKE tagsággal

Imecs László 1993-tól EKE elnöke, majd 1994-től tiszteletbeli elnöke. Az expedíció társaságát nagy szeretettel fogadta 1995. december 3-án Kolozsváron.

„Ha fiatalabb lennék, mennék veletek a Kárpátok főgerincén” – mondta volt nekem.

Laci bácsinak köszönhetem, hogy Magyarországon is elérte a felsőbb vezetés „ingerküszöbét” az első expedíció története.

Mo. Belügyminisztere 1997. február 14-én tüntette ki az expedíció sikeréért legtöbbet tevő tagokat

**1997. február:
Vetítési körút Erdélyben**

1997 február, vetítési körút Erdélyben. Találkozás a téli expedíció kézzivásárhelyi résztvevőivel: **Fekete Botonddal, Baka Ákossal** és **Kovács Istvánnal**. A körútra **Magyari Gábor** mellett **Kránitz Tamás** bicskei barátom is elkísért

1997 február. A finom, „Egy éves a Kárpát-köszorű”. A potyondi **Bartalis Zsuzsi** tortája

Nádudvary György, Kránitz Tamás barátom és **Marika**. 1997 februárjában vetítési körútra indultunk Erdély városaiba. Brassóban az **Áprily Lajos Líceumban** (gimnáziumban), a díszteremben tartottuk a vetítettképes beszámolóinkat. Ismét Gyuriéknál volt szállásunk

Erdély szerte több városi televízió is készített velünk riportot. A **Sepsiszentgyörgyi városi TV** több, mint egy órás interjút készített velünk. Emlékszem, hogy a riporter mindenáron ki akarta csikarni belőlem, hogy a sok rossz idő miatt haragszom a Természetre. Nem sikerült, mert minden időben szeretem

Talán Csikszereda Kultúrpalotájában volt a legnagyobb közönségünk. A Hargita Népe és a helyi magyar televízió készített velünk riportot

1997. augusztus: magashegyi túravezető-képző tábor

Az első magashegyi túravezetőképző tanfolyamunkon találkoztunk először **Vámos Laci-val** és kedves feleségével, **Reszegey Ágival**

2000. augusztus 10-én Orsován nyitottuk meg a Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalom első szakaszát

2000. augusztus: Orsova

A Mehádia gerincén a szörényvári (Turnuseverin) román turisták jelölték ki az utat Orsovától Herkulesfürdőig. Az egyik tagtársuk szögezte fel a mi „nemzetközi” tábláinkat. A kilométer számításokat íróasztal mögött a szobaturista barátunk végezte el

A megnyitó pulpituson csupa öltöny és nyakkendő és csak egy igazi turista (Stefanov Titusz) foglalt helyet. A szalag átvágásánál **Dr. Vízkelety Laci bácsi** méltatlankodott, hogy mindenki vágja a szalagot, csak az nem, aki az egésznek atyja volt

Dr. Vízkelety László
1928-2007

Aranyjelvényes túravezető,
a magyar turistaság halhatatlan alakja.
a Lokomotív Turista Egyesület alapítója,
az Országos Kéktúra mozgalom
kezdőményezője,
a hazai tájékoztatói futas elterjesztésének
úttörője.
1998 márciusában Laci bácsinál végeztem az
ezüstjelvényes túravezető tanfolyamot

2002. augusztus: Borsai tábor

2002-ben az Észak-keleti Kárpátokban tartottuk a szakaszavató táborunkat.
A Radnai-havasok főgerincére induló csapatunk a Radnai-hágóban

Párkány Erzsébet túratársunk a Radnai-hágó
kilométerkövénél

Reszegey Ági, Vámos László és rengeteg
vadon legelésző ló

2003. augusztus:

130 éves jubileumi MKE tábor a Lengyel- és a Magas-Tátrában

Három túravezető a Magas-Tátrában a Tupa 2285 m csúcsán. **Fazakas Ferenc** (Kolozsvár), **Mályi József** (Budakeszi) és **Szilágyi Bandi** (Kolozsvár). Háttérben a Tátra-csúcs és a Keleti Vaskapu Hócsúcs

Első kísérlet a Tátra átkelésre 2003. augusztus 6-án történt. **Dr. Király Gabriella**, az MKE ügyvezető elnöke igen csak rosszul érezte magát, mégis sikeresen oldotta meg a feladatot

Van-e élet a Földön a hegymászás után? Van-e értelme a sok küzdelemnek, ha nincs, aki kövessen? Marci fiam és ovis barátai sok komoly turistával 2003-ban, a Magas-Tátrába szervezett MKE táborban

**2004. május:
Második (nyári) Kárpát-koszorú Expedíció**

Orsován készült fotó. Az állandó gerinccsapat tagjai: guggolnak: **Mocsári László, Csima Mihály, Rác Krisztián, Vámos László**. Hátsó sorban a két lelkes támogatónk **Bogya Zoltán és Engi Lajos** között áll **Mályi József**

A Cserna-patakon átkelve 19-en vágunk neki a Cserna-hegység zeg-zugos útjainak

Bölönyi Sanyi Csíkszeredából. Okos felkészülésével, sokat segített a sűrű ködben való tájékozódásban

Déli-Kárpátokban kevesen járják a Lotrú-hegység vízválasztóját, pedig jó időben fantasztikus rálátás nyílik a Páringra, a Kapačinára és északon a Szebeni-havasokra. A téli expedíció idején, itt **Steflesti** környékén tépték szét sátrinkat a szél és áztunk ronggyá

Ez a fotó is a nyári túrán készült. A **Bucecs-hegységben** mínusz nyolc fokok reggelre ébredtünk

A csehszlovák időkben a csehszlovákok a határsávbán mindent igyekeztek elpusztítani, ami magyar. Csak a 100-as határkőnél, a lengyel oldalon maradt meg egy magyar határkő oszlop. Az is kapott egy kis géppisztolysorozatot...

A határsávbán elértük azt a pontot, ahol a határt elhagyva Ukrajnában kellett folytatni az utunkat. Ez a pont **Asztag** volt, Trianon után hármashatárpont: Csehország-Lengyelország és Románia közös határpontja. Itt nem léphettünk Ukrajna területére. Asztagnál, Magyarország egykori határán sokan marakodtak, osztozkodtak. Most mi megosztottuk egymás között a csoki készletünket, majd rátenyereltünk a néhány év alatt több gazdát váltó határkőre

A Duklai-hágónál először megijedt tőlünk, majd csatlakozott hozzánk három szép leány: **Koczog Hajni, Ablonczy Eszter és Victor Lídia**

Túra az Erdős Kárpátokban. Felvezető **Victor Mónika**, mögötte Victor Lídia. Itt a Victorok voltak többségben

Csoportkép a Dăvâni várban:

A túra alapcsapata hat fő. Mindvégig egymást segítve, barátságban érkezett meg Dăvânybe. **Mocsári László** – Lăpi a túra fotósa, **Csima Mihály** – Misi a krónikásunk, **Rácz Krisztián** a csapat mókamestere, **Polgár Lajos** – Lali, aki csak a Déli-Kárpátokban akart a csapathoz csatlakozni, **Vámos László** a túra főszervezője és a Kárpátok Bércein Vándorút építője és **Mályi József** az ismétlő.

Lehet, hogy többen vannak, akik gyalog bejárták a Kárpátok gerincét Orsovától Dăvânyig (pl. Dr. Szentpétery Tibor) és most hatan is, de közülünk csak egy van, aki már kétszer is...

Kárpát-Koszorú Nemzetközi Túramozgalom a Kárpáti Lapokban

2004/2 május – 2004/8 november (7 lapszám) – túraleírások

2005/1 január – Vetítési körút programja. Meghívó a brassói találkozóra

2005/2 február – Koszorúsok, ha találkoznak. Végig a Kárpátok bércein

2005/3 március – Hollókötől a Kárpát-Koszorú utótalálkozóig. A Kárpátok főgerincén

2010/5 augusztus – Kárpát Bércein Vándorút születése

2010/6 december – Kárpát Bércein Vándorút születése

2013/4 december – Kárpát Bércein Vándorút nyári kettős túra

2016/1 Emlékezés az Első Kárpát-koszorúra

2016. március 24-26.
Uzsoki-hágótól Kremenec-ig

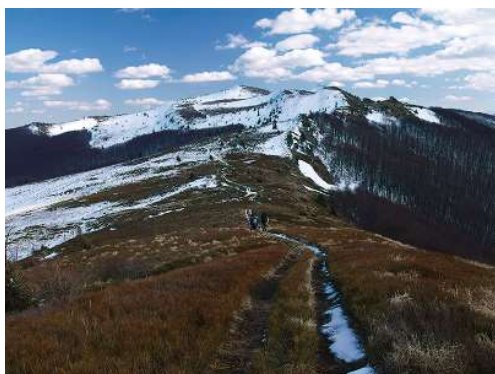
Kremenec egykor Magyarország és Galícia határa.

Mostanság hármashatár: Ukrajna, Lengyelország és fiatal Szlovákia határa.

Télen sem, de még a nyári expedíció idején sem tudtunk az Uzsoki-hágótól Kremenecig eljutni a lengyel-ukrán határsávban. 2016. márciusában Méhes László ungvári barátunk segítségével, sikerült az ukrán határőrségtől engedélyt kapnunk a határsáv bejárására. A túrához határőr túravezetést is kaptunk. A fiatal határőr megtiltotta, hogy mi a határon fotózzunk. Megkértük: ő készítse el a hármashatár fotónkat...

Az ukrán-lengyel határsávban jól látható a határnyiladék. Balra Lengyelország, jobbra Ukrajna, egykoron Magyarország

Az éles gerinc, határozott, természetes határt képezett Magyarország és Lengyelország (Galícia) között

A folytatás: Kárpátok Bércein Vándorút

2004-ben a Kárpát-koszorú Nemzetközi Túramozgalom keretén belül, közel 5 hónapos vándorlással immár másodszor jártuk be a Kárpátok főgerincét, igaz jóval kedvezőbb, tavaszi-nyári időjárási viszonyok közepette.

Hazaérkezésünk után felröppent a gondolat: a kárpáti főgerinc útvonalaán bélyegzők telepítésével hozzunk létre egy – a Magyarországon óriási népszerűségnek örvendő Országos Kéktúrához hasonló – bárki által teljesíthető, és (csakúgy, mint az OKT-n) a kihelyezett bélyegzők segítségével a bejárást igazolható túraútvonal-hálózatot. Így született meg a *Kárpátok Bércein Vándorút, külföldiül: Carpathians Divide Trail*.

Az egyes szakaszok felmérése, GPS nyomvonalak rögzítése 2005-ben kezdődött (valójában folytatódott a 2004-es bejárással), a bélyegzők telepítésére első alkalommal 2010 júliusában, a Gyergyói-havasok – Nagyhagymás-hegység – Csalhó-hegység bércein került sor. A bélyegzők elkészítésére Domokos Attila tagtársunk vállalkozott, lenyomata a Kárpátok Bércein Vándorút logója. Első ránézésre a bélyegzők egyformáknak tűnnek, azonban a készítésük során a lenyomatos felületükre apró jelek kerültek, így egymástól megkülönböztethetőek. Ezek az apró jelek kezdetben pontok voltak, később egy székely rovásjel, az adott hegység nevének betűiből választva.

Az útvonalon a bélyegzőket egymástól átlag 10-12 km-nyi távolságra, sziklákba befúrva, egy speciális ragasztóval rögzítjük. Megtalálni a környezetükről készített fotók és – elsősorban – a felvett GPS koordináták alapján lehet.

Az elképzelésünk az, hogy a vándorút ne csak a Kárpátok vízválasztó főgerincén vezessen,

hanem az esetenként a vele párhuzamos kárpáti hegységek bércein is, lehetőséget adva az útvonal változatos és tetszőleges variálhatóságára.

Így például a Déli-Kárpátokban lehetőség van Orsovától a Kárpátok fő vízválasztóján vándorolva a Cserna – Godján – Kis-Retyezát – Retyezát, Déli-gerinc – Tulisa-hegység – Merisori-hágó (a Sztrigy és a Zsil vízválasztója) – Kudzsiri-havasok – Tartarau-hágó –

Lotru-hegység útvonalon az Oltig, illetve a folyón átkelve a Fogarasi-havasokba eljutni. De lehet a Mehádia – Vulkán – Páreng – Urdele-nyereg – Kapacina-hegység – Kozia-hegység – Pripoare falu – Topolog-patak majd Lajtorja-patak völgye kalandos és nehéz útvonalon a Fogarasi-havasok főgerincét a Lajtorja-nyeregnél elérni.

A variálhatóság pedig abban rejlik, hogy például a Mehádia után a Zsil-Cserna hágón át a Kis-Retyezátban folytathatjuk az utat, vagy a Tulisa-hegységből – Petrosényen keresztül – a Páreng felé vesszük az irányt, majd a Taiata-hágóból a Groapa Seaca-hágón keresztül a Lotru-hegység főgerincén vándorolva érjük el az Oltot (és a Fogarasi-havasokat).

Napjainkra kb. 2800 km-en helyeztünk ki bélyegzőket a fő- és az alternatív útvonalakon egyaránt. Erdélyben (Romániában) szinte teljes egészében befejeztük ezt a terepi munkát, a bélyegzőkkel tarkított térképünkön csupán a Csalhót a Kelemen-havasokkal összekötő Besztercei-havasok a fehér folt.

Munkánkat 2019-ben folytattuk Kárpátalján (Ukrajnában), a Máramarosi-havasokban, ám az idén ránk rontó koronavírus járvány és egy szomorú (számomra tragikus) esemény sorozat kiváltotta helyzet miatt a folytatás egyelőre bizonytalan.

Vámos László, PKE

KÁRPÁTOK BÉRCEIN VÁNDORÚT

Gyergyói-havasok - Nagyhagmás-hegység - Csalhó-hegység

Marosfőtől - Durăuig

2010. július 3-10.

MKE - Pestkörnýéki Kárpát Egyesület®

A Kárpátok Bércein Vándorút szakasz teljesítési igazoló füzetének első és harmadik oldala

1 N46 39.919 E25 42.387	2 N46 44.182 E25 43.086	3 N46 45.515 E25 48.229
4 N46 46.687 E25 47.942	5 N46 47.968 E25 47.465	6 N46 49.404 E25 43.681
7 N46 52.449 E25 46.396	8 N46 54.891 E25 48.071	9 N46 57.432 E25 56.160
10 N46 49.580 E25 45.080	11 	12 X

KBV bélyegző:
Csukás-hegység

KBV bélyegző:
Nagy-Tamás-csúcs

KBV bélyegző:
Király-kő

A bélyegző elhelyezése

Az útvonalon a bélyegzőket egymástól átlag 10-12 km-nyi távolságra, sziklába befúrva, egy speciális ragasztóval rögzítjük. Megtalálni a környezetükről készített fotók és – elsősorban – a felvett GPS koordináták alapján lehet

A Kárpát Koszorú árnyékában

„Honismeret nélkül nincsen hazaszeretet” – ha jobban belegondolok, már a kezdet kezdetén a Hazajáró mottójának szellemében jártuk a hegyeket, hisz a legmagasabb ormok meghódítása mellett mindig is foglalkoztatott bennünket a hely szelleme, a kultúrtörténeti örökség és hegyek lábánál élő települések közösségének jelene, múltja, jövője.

Jó, persze mikor erdész nagybátyám magával vitt a Visegrádi-hegység rengetegeibe, eleinte még az állatvilág kötötte le a figyelmem, és a kert végében lévő Börzsönybe is elsősorban rókát, őzet, szarvast lesni jártunk. Aztán egyszer csak egyre messzebb jutottunk a vadonban, hogy egy szép napon fent álljunk a Csóványoson, ahonnan először megpillantottuk a Magas-Tátrát. Innen már nem volt visszaút: következett a Chopok, a Tengerszem-csúcs, a felvidéki gerinctúrák, az Országos Kék Túra, a felvidéki és erdélyi kerékpáros vártúrák, hogy aztán a 90-es évek végén az Alpok csúcsait ostromoljuk. A Mont Blanc ormán állva már csak az volt a kérdés, hogy az Aconcagua előtt Elbrusz legyen vagy Kazbek. Aztán nem lett egyik sem, mert egyik alpesi csúcshódítás sem jelentett olyan katarzist, mint amit a Nagyhagymás csúcsán éreztünk. Vagy utána odalent Csíkszentdomokoson.

Ettől a pillanattól kezdve kezdtük el kárpáti álmainkat szövögetni: ahhoz, hogy minél több csúcsát meghódítsuk a Kárpátoknak, csak végig kell sétálni a főgerincén Dévénytől Orsováig. A Turista Magazin felütve szembesültünk azzal, hogy bizony ezt a nagyszabású vállalkozást már megcsinálta más is előttünk, ráadásul egyben és ráadásul télen. Mályi József neve innentől fogalom lett számunkra, bizony ki gondolta volna akkor, hogy 10 esztendő sem telik el, és lesz egy televíziós turisztikai magazin a közmédia csatornáin, ahol majd Mályi Józseffel együtt „koszorúzunk” a Páringban vagy éppen Vámos Lászlót interjúvoljuk meg a Dévényi-szorosban a Kárpát Koszorú kapcsán!

Isten útjai bizony kifürkészhetetlenek!

Mindenesetre Moys Zoltán és jómagam 2001. februárjában nekiláttunk a Koszorúnak egy hideg téli reggelen a Morva dunai torkolatánál. Hegységenként araszoltunk kelet felé az évek során, 2-3 napos túrákat téve, gyűjtve az élményeket és tapasztalatokat. Ahol abbahagytuk májusban, attól a ponttól folytattuk októberben, míg egy szép napon el nem értük a Kremenycet. Itt taktikát változtattunk, és a Déli-Kárpátok magashegységeit kezdtük el görcső alá venni. Közben megismerkedtünk a Magyarországi Kárpát Egyesület tagságával, köztük személyesen Mályi Józseffel, így első kézből jutottunk információhoz az mellett, hogy jó barátok is lettünk.

Utólag elárulhatom, hogy mikor 2011-ben megkaptuk a lehetőséget egy turisztikai sorozat készítésére, elsőként az volt a koncepció, hogy végigjárjuk a Kárpát Koszorút. Nagyszerű film lett volna, de talán kicsit egysíkú is, hisz így kimaradtak volna a kulturális, történelmi látványok, a közösségek, leginkább pásztorokat és cigarettacsempészekre vadászó határőröket tudtunk volna csak megszólítani.

A többi már történelem: a Hazajáró idén lesz 10 éves, lassan a 300. részt forgatjuk, szinte bemutattuk a főgerinc összes hegységét, mindenütt kiemelve a legfontosabbat: a Kárpátok természeti szépségei mellett ezredéves hazánk öre is. A sorozatból jelenleg 100 epizód van hátra, köztük olyan „koszorús helyek”, mint a Csernai-havasok, a Kiszucaai-Beszkek vagy éppen a Jablunkai-hegység. Ami pedig magát a mi Kárpát Koszorús teljesítésünket illeti, nos azt a Hazajáró befejezése utánra halasztottuk, hisz szinte mindenütt jártunk már a forgatások során, de gerinctúrázni nem mindenhol tudtunk, mert az a munka rovására ment volna. Körülbelül 500-600 kilométer van hátra, amelyből az utolsó pár tucatot mindenképpen Mályi Józsi és kárpátgyesületes barátaink jelenlétében szeretnénk megtenni!

Kenyeres Oszkár, Hazajárók

Hazajáró stábja, csoportkép: Moys Zoltán szerkesztő-rendező, Jakob Sándor riporter, Suhajda Szilárd két nyolcezres csúcs (Broad Peak és a K2) sikeres megmászója, Molnár Roland technikus, Schödl Dávid operatőr, Tóth József hangmérnök, Kenyeres Oszkár szerkesztő-riporter és Mályi József

Eligazító tábla a Páringba igyekvő turisták számára. Mellette Kenyeres Oszkár, Mályi József és Moys Zoltán. A Kárpátok szeretete és még ezer szál szövő barátságunkat

A Nagy Páring (2519 m) tetején dolgozik a stáb. A Nagy Páring csúcsa ugyan kiesik a Kárpátok főgerinc vonulatából, de Magyarország egykori határa a Páring éles gerincén a Nagy Páring csúcán vezetett keresztül

A fotó a Páring-hegységben készült a Rudolf menedékkunyhónál. A forgatócsoport tagjai balról jobbra: Tóth József (Joe) hangmérnök, Jakab Sándor riporter-szereplő, Molnár Roland asszisztens, Mályi József vendég, Suhajda Szilárd vendég, Kenyeres Oszkár szerkesztő-riporter, Kántor-Kis Attila a csapat sofőrije, Moys Zoltán szerkesztő-rendező és Schödl Dávid szerkesztő-operatőr

Királyok útja a Páring és a Kapacina-hegység között. Erdélyt Olténiával összekötő, 137 km hosszú (most már teljes egészében aszfaltozott út) 2145 m magasságot is érint. A csendesen szemlélő Suhajda Szilárd békéscebai hegymászó volt a riportalany-társam a Hazajárók Páring forgatásán

A Rudolf menedékkunyhó táblájára ragasztott Kárpátok Bércein Vándorút matrica tanúskodik arról, hogy Vámos László is járt ezen a vidéken. Biztosan bélyegzőt is találunk a környéken, ha keressük

